

PWYLLGOR	PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO
DYDDIAD	22 MAI 2025
TEITL	GWEITHREDU PENDERFYNIADAU Y PWYLLGOR
PWRPAS YR ADRODDIAD	CYFLWYNO DIWEDDARIAD AR WEITHREDU PENDERFYNIADAU BLAENOROL Y PWYLLGOR
AWDUR	DEWI MORGAN, PENNAETH CYLLID
GWEITHREDIAD	ER GWYBODAETH

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw rhoi amlinelliad o sut mae adrannau'r Cyngor wedi ymateb i benderfyniadau'r Pwyllgor Llywodraeth ac Archwilio, fel bod modd i'r aelodau gael sicrwydd fod eu penderfyniadau yn cael sylw.
- 1.2 Mae hyn yn cyfrannu at roi sicrwydd i'r aelodau fod trefniadau llywodraethu'r Cyngor yn gweithredu'n effeithiol.
- 1.3 Mae'r eitem hon yn gyfle i holl aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ystyried y penderfyniadau a wnaed. Lle mae'r weithrediad wedi ei gwblhau, neu lle nad oedd gweithrediad pellach yn angenrheidiol, mae'r llinell yn cael ei dynnu o'r tabl ar ôl i'r Pwyllgor ystyried y mater.

2. PENDERFYNIADAU ERS SEFYLDU'R CYNGOR NEWYDD (MAI 2022)

Cyfarfod 9 Chwefror 2023

Eitem	Penderfyniad	Diweddariad
DIWEDDARIAD AR ADRODDIADAU SYDD WEDI EU CYHOEDDI YN DDIWEDDAR GAN ARCHWILIO CYMRU	- Derbyn yr adroddiad ac ymateb y rheolwyr i argymhellion 'Trefniadau ar gyfer ymateb i Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 - Cyflwyno adroddiad ymhen 6 mis i ddiweddarau'r Pwyllgor ar drosglwyddo swyddogaethau Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i is-bwyllgor grymusol Cydbwyllgor Corfforedig y Gogledd fel bod modd symleiddio llywodraethu ac osgoi dyblygu rhwng y ddau gorff - Derbyn yr adroddiad ac ymateb y rheolwyr i argymhellion "Diweddariad ar Gynnydd Datgarboneiddio"	Mae'r trosglwyddiad o swyddogaethau'r Bwrdd Uchelgais yn weithredol ers 1 Ebrill 2025.

Cyfarfod 5 Medi 2024

Eitem	Penderfyniad	Diweddariad
GWEITHREDU PENDERFYNIADAU'R CYNGOR	Derbyn cynnwys yr adroddiad. Nodyn: Ychwanegu i'r daflen penderfyniad: Bod angen cynnal sesiwn gwybodaeth ar y maes digartrefedd i aelodau'r Pwyllgor ddeall y	1. Dim sesiwn wedi ei drefnu hyd yma - angen cadarnhau cynnwys y sesiwn er mwyn i swyddogion o'r Adran

	maes yn well ac i ddeall y rhesymau pam fod costau yn y maes mor uchel • Dymuniad y Pwyllgor i dderbyn hyfforddiant Ffordd Gwynedd	Tai ac Eiddo baratoi'n addas. 2. Mae hyfforddiant Ffordd Gwynedd wedi ei adolygu a'i addasu'n ddiweddar gyda sesiwn wedi ei gynnal ar gyfer aelodau'r Cabinet ar 13 Mai 2025 a sesiwn wedi ei glustnodi i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar Mehefin 4 2025.
DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL CYNGOR GWYNEDD AR GYFER 2023/24	Derbyn yr adroddiad. Cymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac argymhell fod Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr yn ei arwyddo Nodyn: • Angen ail ystyried sgôr tebygolrwydd Cyfreithlondeb • Angen ystyried adolygu'r cwestiynau ac addasu'r ddogfen i fod yn eglur i drigolion Gwynedd - er yn cydymffurfio â chanllawiau CIPFA, awgrym i ystyried cyfuno gyda'r asesiad o drefniadau llywodraethu sydd wedi ei gynnwys yn Hunanasesiad Cyngor Gwynedd i osgoi dyblygu gwaith	Mae'r sgôr Cyfreithlondeb wedi cael ei ystyried gan y Grŵp Llywodraethu (gan gynnwys y Swyddog Monitro) sydd wedi dod i gasgliad fod y sgôr presennol yn briodol. Arddull y ddogfen yn cael ei ystyried wrth baratoi Datganiad 2024/25.
ADRODDIAD PERFFORMIAD BLYNYDDOL AC HUNANASESIAD (drafft) CYNGOR GWYNEDD 2023/24	Derbyn yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol a'r Hunanasesiad Drafft 2023/24. Nodyn: 1. Angen ystyried trefniadau ymgynghori priodol i'r dyfodol i sicrhau mewnbwn trigolion Gwynedd yn y broses 2. Angen cynnwys y Pwyllgor yn gynharach yn y broses – awgrym i gynnal gweithdy gyda'r Aelodau fel bod y Pwyllgor yn cael mewnbwn a gwell cyfle i gynnig argymhellion Prosiectau Gwynedd Yfory • Moderneiddio Adeiladau ac Amgylchedd Dysgu - ychwanegu bod arolygiad RAC wedi ei gynnal • Hyrwyddo Llesiant Plant a Phobl Ifanc - ychwanegu bod cynlluniau / ymgyrchoedd yn eu lle gan yr Adran Addysg i wella presenoldeb disgyblion • Ymestyn Cyfleoedd Chwarae a Chymdeithasu – ychwanegu cefnogaeth ariannol ychwanegol gan y Cyngor i Ganolfannau Byw'n Iach – hyn wedi bod yn benderfyniad positif	1. Y Cyngor wedi bod yn rhan o'r Arolwg Preswylwyr Cenedlaethol yn ystod y Gwanwyn a dros 3,000 o drigolion y Sir wedi ymateb. Gwaith dadansoddi sylfaenol wedi ei wneud er mwyn adnabod y prif negeseuon fydd yn bwydo i mewn i hunanasesiad 24/25 gyda gwaith dadansoddi manylach yn parhau gan y Tîm Ymchwil a Gwybodaeth. Bydd y profiadau o fod yn rhan o'r Arolwg Cenedlaethol yn cael eu hadolygu dros yr wythnosau nesaf er mwyn dod i benderfyniad ar drefniadau ymgynghori i'r dyfodol.

		2. Prif faterion wedi eu hadnabod er mwyn eu cynnwys o fewn ddogfen hunanasesiad erbyn Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio Mai 2025 fel eu bod yn cael darparu mewnbyn yn gynt i'r broses o lunio'r hunanasesiad. Yn unol a'r drefn arferol, bwriedir cyflwyno drafft o'r ddogfen i Bwyllgor Medi 2025 er mwyn cyflwyno argymhellion a derbyn adborth/sylwadau.
--	--	--

Cyfarfod 10 Hydref 2024

Eitem	Penderfyniad	Diweddariad
ARCHWILIO CYMRU: GOFAL BRYN AC ARGYFWNG: 'LLIF ALLAN O'R YSBYTY – RHANBARTH GOGLEDD CYMRU'	• Derbyn cynnwys yr adroddiad • Cyflwyno diweddariad ar yr argymhellion ymhen 12 mis	Disgwyllir diweddariad ymhen 12 mis.

Eitem	Penderfyniad	Diweddariad
ADRODDIAD ARCHWILIO ARBENNIG – GOFAL CARTREF	• Derbyn cynnwys yr adroddiad a nodi'r wybodaeth • Angen diweddariad pellach yn rhoi sicrwydd bod y sefyllfa yn gwella, gyda mewnbwn gan y Prif Weithredwr	Archwilio Cymru wedi cyflwyno eu hadroddiad. Trafodwyd yr adroddiad ynghyd ag ymateb yr Adran yn y Pwyllgor Craffu Gofal ar 20 Chwefror 2025. Bydd y Pennaeth Adran Oedolion yn diweddarau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym Mai 2025 gan roi cyfle i drafod a derbyn mewnbwn pellach gan Archwilio Cymru os yn berthnasol.
ADRODDIAD BLYNYDDOL CWYNION A GWELLA GWASANAETH 2023-24	• Derbyn yr adroddiad • Derbyn cynnig Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol i gyflwyno adroddiad pellach fydd yn gosod cyd-destun i bolisiâu a threfniadau gwella gwasanaeth	Mae'r gwasanaeth yn gweithredu ar gwblhau adroddiad fydd yn ymateb i ofynion y Pwyllgor gyda bwriad i'w gyflwyno ym mhwyllgor Medi 2025.

CYLLIDEB REFENIW 2024 / 25 – ADOLYGIAD DIWEDD TACHWEDD 2024	• Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sefyllfa a'r risgiau yng nghyswllt cyllidebau'r Cyngor a'i adrannau • Cytuno gyda'r argymhellion i'r Cabinet: Nodyn: 1 Gwaith sydd wedi ei gomisiynu gan y Prif Weithredwr i gael gwell dealltwriaeth o orwariant gan yr Adran Oedolion Iechyd a Llesiant - cais i'r Cabinet herio beth yw amserlen y gwaith yma – angen sicrwydd bod y gwaith yma yn ei le i osod cyllideb 2 Gwaith sydd wedi ei gomisiynu gan y Prif Weithredwr i egluro manylder y darlun yng ngofal Plant, er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r materion a rhaglen glir i ymateb. – angen cyflwyno dadansoddiad manylach o'r gwaith i'r Pwyllgor 3 Cais am wybodaeth ar sut mae rhagolygon ariannol Gwynedd yn cymharu gyda Chynghorau eraill 4 Gwybodaeth am incwm uwch gan y gwasanaeth profedigaeth marwolaethau, diffyg incwm parcio a manylion 'pres y pen' i'w rannu'n uniongyrchol gyda'r Cyng. Angela Russell	2. Bydd y Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol adrodd yn rhoi diweddariad i'r pwyllgor ar hyn 3. Adroddwyd ar lafar i'r Pwyllgor ar Chwefror 6 o ran sut mae sefyllfa Gwynedd yn cymharu gyda cynghorau eraill.
ADRODDIADAU ARCHWILIO CYMRU	• Derbyn yr adroddiad Cenedlaethol a Lleol • Derbyn ymateb y Cyngor i'r argymhellion Nodyn: • Yn dilyn derbyn cefnogaeth a chanllawiau CIPFA, Rhaglen Waith yr ymateb i'w chyflwyno i'r Pwyllgor erbyn Mawrth 2026 • Adroddiadau Perfformiad fydd yn cael eu cyflwyno i Bwyllgorau Craffu i arddangos bod y gofynion statudol yn cael eu cyfarch	Disgwylir i'r pwyntiau gweithredu yma gael eu cwblhau yn amserol. O ran adroddiad CIPFA - Yn disgwyl yr adroddiad drafft gan CIPFA yn fuan ac felly bydd amserlen gweithredu yn cael ei addasu i adlewyrchu hynny.

BLAEN RAGLEN Y PWYLLGOR	• Derbyn y Rhaglen waith ar gyfer Chwefror 2025 – Ionawr 2026 Cais i ychwanegu: • Rhaglen Datblygu'r Pwyllgor • Blaenraglen Archwilio Mewnol • Blaenoriaethau Archwiliadau – dilyniant i argymhellion • Mwy o wybodaeth am Ffordd Gwynedd • Dilyniant i wybodaeth ar sefyllfa ariannol Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant a'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd • Angen cynnal sgwrs rhwng yr adrannau perthnasol i drafod effaith gwrthod cynlluniau tai fforddiadwy ar ysgolion Gwynedd i'r dyfodol	• Hyfforddiant Ffordd Gwynedd wedi ei glustnodi i Aelodau'r Pwyllgor ar 4 Mehefin 2025. • Mae eitemau wedi eu rhaglennu er mwyn diweddaru'r pwyllgor ar sefyllfa ariannol yr Adran Oedolion a'r Adran Plant. • Rhoddwyd sylw i'r mater 'effaith gwrthod cynlluniau tai fforddiadwy ar ysgolion' ym Mhwyllgor Craffu Cymunedau Ionawr 23 gydag awgrym i'w gynnwys ar raglen y Pwyllgor Craffu Addysg ag Economi.
--------------------------------	---	--

Cyfarfod 6 Chwefror 2025

GWEITHREDU PENDERFYNIADAU'R PWYLLGOR	• Derbyn cynnwys yr adroddiad Nodyn: • Dwy sedd wag gan Aelodau Lleyg ar y Pwyllgor. Pennaeth Cyllid, Rheolwr Gwasanaeth Democratiaeth a Iaith a Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau i drafod a cheisio ysgogi diddordeb.	Ymgyrch recriwtio wedi digwydd ac mi fydd cyfweiliadau yn cael eu cynnal dros yr wythnosau nesaf.
---	---	---

ARBEDION A THORIADAU 2025/26	• Bod camau rhesymol, o dan amgylchiadau heriol, wedi eu cymryd i lunio'r Cynllun Arbedion • Bod yr arbedion a gynigwyd yn rhesymol a chyraeddadwy • Bod y risgiau a'r goblygiadau'r penderfyniad yn glir • Bod yr adroddiad yn ddigonol i alluogi'r Cabinet i wneud penderfyniad ar y Cynllun Arbedion • Cyflwyno sylwadau o'r drafodaeth ar yr adroddiad i'r Cabinet eu hystyried wrth drafod a chymeradwyo'r Cynllun Arbedion 2025/26 yn eu cyfarfod 11/02/25 • Croesawu gwahoddiad i'r gweithdai rhannu gwybodaeth Nodyn: • I ystyried adolygu'r ymgynghoriad cyhoeddus i'r dyfodol i geisio barn trigolion am lefel treth • Annog mwy o ymdrech i resymoli gwasanethau	Cynllun Arbedion a Thoriadau wedi ei drafod fel rhan o raglen y Cabinet ar 11 Chwefror 2025. Mae'r awgrymiad i adolygu'r broses ymgynghoriad wedi ei nodi a'i dderbyn er mwyn ei gynnwys fel rhan o gynllunio'r ymgynghoriad nesaf.
CYLLIDEB 2025/26	• Derbyn yr adroddiad gan nodi'r cynnwys • Derbyn priodoldeb ariannol y cynigion a'r risgiau perthnasol • Cyflwyno sylwadau o'r drafodaeth i'r Cabinet eu hystyried wrth drafod a chymeradwyo Cyllideb 2025/26 yn eu cyfarfod 11/02/25 • Diolch i'r Adran Cyllid am y gwaith trylwyr o baratoi'r Gyllideb Nodyn: Sefyllfa gorwariant yn bryderus - angen sicrhau llai o ddefnydd o'r gronfa wrth gefn	Y gyllideb wedi ei drafod gan Y Cabinet ar 11 Chwefror 2025 - Dim Gweithrediad Pellach.
STRATEGAETH GYFALAF 2025/26 (YN CYNNWYS STRATEGAETHAU BUDDSODDI A BENTHYG)	• Derbyn yr adroddiad gan nodi'r wybodaeth a'r risgiau perthnasol • Cefnogi bwriad yr Aelod Cabinet Cyllid i gyflwyno'r Strategaeth i'r Cyngor Llawn am gymeradwyaeth ar y 6ed o Fawrth 2025	Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Cyngor Llawn ar 6 Mawrth 2025. Dim Gweithrediad Pellach.

CYNNYRCH ARCHWILIO MEWNOL	• Derbyn yr adroddiad a cefnogi'r gweithrediadau sydd eisoes wedi eu cytuno gyda'r gwasanaethau perthnasol • Bod angen cynnwys amserlen i'r camau gweithredu • Bod angen adroddiad yn nodi dilyniant ar yr hyn sydd yn cael ei gyflawni	Mae'r amserlen ar gyfer y camau gweithredu eisoes yn cael eu cynnwys fel rhan o'r adroddiadau Archwilio Mewnol. Bwriedir cynnal dilyniant ar pob Archwiliad Mewnol sy'n derbyn lefel sicrwydd 'Cyfyngedig' o hyn ymlaen gyda'r adborth i'w hymgorffori o fewn adroddiadau 'Cynnyrch Archwilio Mewnol'.
CYNLLUN ARCHWILIO MEWNOL	• Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad	Dim Gweithrediad Pellach.
ADRODDIAD ARCHWILIAD ARBENNIG – GOFAL CARTREF	• Derbyn a nodi'r cynnydd i ganfyddiadau arolwg Archwilio Mewnol a'r drefniadau Gofal Cartref y Cyngor • Croesawu'r Rhaglen Waith drylwyr sydd mewn lle i wella'r ddarpariaeth • Bod angen diweddariad pellach ymhen 12 mis ar gynnydd a llwyddiant y rhaglen waith	Disgwylir i'r pwynt gweithredu perthnasol gael ei gwblhau yn amserol.
ARGYMHELLION A CHYNIGION GWELLA ADRODDIADAU ARCHWILIO ALLANOL	• Derbyn a nodi bod trefniadau a phrosesau ar waith er mwyn sicrhau bod y cynigion gwella yn cael eu gweithredu • Croesawu trefniadau newydd i adrodd ar gynnydd adroddiadau archwilio allanol pob 6 mis i'r Pwyllgor • Croesawu penderfyniad bod ymatebion i'r adroddiadau yn cael eu cyflwyno i gyfarfodydd Herio a Chefnogi Perfformiad yr Adran berthnasol	Dim Gweithrediad Pellach.
RHEOLAU GWEITHDREFN CONTRACT	• Derbyn y Rheolau Gweithdrefn ar y newidiadau i Reolau Gweithdrefn Contractau sydd yn digwydd yn sgil Deddf Caffael 2023	Dim Gweithrediad Pellach.

BLAEN RAGLEN Y PWYLLGOR	• Derbyn y rhaglen waith ar gyfer Mai 2025 – Chwefror 2026	Dim Gweithrediad Pellach.
----------------------------	--	----------------------------------

3. ARGYMHELLIAD

- 3.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ystyried cynnwys y tablau uchod a chynnig unrhyw sylwadau.